

Stran: 22
 Rubrika: Kultura
 Žanr: poročilo
 Površina članka: 414 cm²

mednarodni festival Mesto žensk

Šamanizem za sodobnost

Ida Hiršenfelder

Ljubljana – Festival sodobnih umetnosti *Mesto žensk* je bil že od začetkov zamišljen kot platforma za promocijo ženskih avtoric v kulturi. Specifične feministične tematike, ki se ukvarjajo z diskriminiranim položajem žensk v družbi, so na festivalu precej poudarjene, a ne tudi edine. V zadnjih letih, odkar festival vodi programska direktorica **Mara Vujić**, je ta usmerjen v solidarnost z drugimi družbenimi skupnostmi. Določena relativizacija strogo feminističnega interesa na festivalu in inkluziven odnos do emancipiranih posameznikov drugih spolov ponuja večje možnosti za popularizacijo festivala, a tudi nekoliko zamenari mobilizacijsko moč feminističnega projekta, ki še zdaleč ni končan.

Prisvojitve ritualnega reda

Ker so v zahodni družbi moški ugrabili eklezijski red in ritual, so si ga tokrat na razstavi *Urok*, ki je v sredo v Galeriji Škuc odprla festival, ponovno prisvojile ženske. Posamezna umetniška dela, ki bodo v galeriji na ogled do 23. oktobra, so le odmev tega, kar naj bi razstava predstavljala. Velik del je bil ponovno – kakor že lani – namenjen živim dogodkom in performansom, pri čemer se nam ponovno pojavlja vprašanje, kako razstavljati »dogodke« oziroma performanse, da bi ujeli trenutek, ne da bi bil ta že mrtev. V galeriji bodo vidni le ostanki performansov (na primer črna zemlja, s katero se je

fotografija Luka Cjuha

Lana Zdravković med performansom *XXX YU*, ki je bil narejen posebej za *Mesto žensk*, v njem pa je lutka otroka simbolično »hranila« s slikami vojnih zločincev s področja bivše Jugoslavije.

vrani, črni pajki, črni hrošči, črne kače in krastače. Instalacijo sta spremljala težak vonj kadila in zvok nabožnih koralov s ptičjim petjem, ki so se razlegali po galeriji in ji vdahnili cerkveno atmosfero.

Mesto žensk letos ponovno sodeluje z domala vsemi pomembnejšimi kulturnimi producenti na področju sodobnega plesa, vizualne umetnosti, gledališča, glasbe in filma. Omenimo le nekatere izmed dogodkov s področja vizualnih umetnosti, ki bodo v prihodnjem tednu razširjeni po galerijskih prostorih in na prostem. Že danes bo serijo dogodkov v Galeriji Škuc na-

daljevala **Violeta Luna** s performansom *Rekvjem za izgubljeno deželo* (ob 18.30); čez teden dni bo performans, ki tematizira vojno proti drogam v Srednji Ameriki, še razširila v okviru nastopa kolektiva **La Pocha Nostra** v Stari mestni elektrarni. V Galeriji Kapelica pa se bo od 17. ure dogajal eden izmed več trajajočih performansov na festivalu, naslovljen *Terezias*, ki ga bo izvajala **Heather Cassils**, umetnica in bodibilderka, ki bo s toploto lastnega telesa topila ledeno skulpturo in s tem izrazila napore transspolne skupnosti, povezane s transformacijo telesa in javnim predstavljanjem.

Stran: 22
 Rubrika: Kultura
 Žanr: poročilo
 Površina članka: 414 cm²

pokrivala gola brazilska umetnica **Nathália Mello**) in ne dokumentacija, kar je včasih bolj verodostojno kot dokumentarni posnetki. Ali pač?

S takšno zasnovo razstave se kurator **Predrag Pajdić** subtilno izmika objektivizaciji umetniških del in jih poskuša umestiti v življenje. K uprizoritvam ga je pripeljala tudi letošnja izhodiščna ideja festivala s podnaslovom *Abra-kadabra!*, ki govori o magiji. Ženske (ali v ženske oblečeni moški ali šamani) so od starodavnih časov uprizarjali tisti princip mišljenja, ki ga pripisujejo ženski, *yin*, luni in tako naprej, in ki naj bi imel zdravilno moč in uvid v psihološko stanje posameznikov.

Eno šamanističnih praks na razstavi *Urok* v Galeriji Škuc sta na odprtju uprizorili **Nina Thilas-Mohs** in **Alicia Fantozzi**. Za performans *Uročila sem te* sta se naslonili na skandinavsko mitološko izročilo in izvedli zaklinjanje dveh močnih ženskih principov. Fantozzi je ob performansu razstavila tudi serijo fotografij z naslovom *Ples duhov št. 1, ameriški staroselci – Mohawk Indijanci, Severna Kanada*, ki uprizarjajo preobrazbo človeka iz enega stanja v drugo. V sodobnem kontekstu bi lahko tovrstno delovanje razumeli kot spreminjanje in fluidnost identitet, ki jo s pomočjo verskih izročil med drugim zmontira tudi ameriška umetnica **Jo Andres** v videoperformansu *Tekoča Tara*, kjer se stapljajo upodobitve boginj od egipčanske Isis do Marije, Kali, Parvati, Avalokiteshvare in mnogih drugih. Povezovalna simbola v videu sta luna in kača, ki se pojavljata na prenekaterih podobah, v katere vstopa avtorica, oblečena v boginjo.

Golazen na spominskih slikah

Zaklinjanje in nelogično sled misli obravnavata tudi **J. L. Nash** z drobno kovano knjižico *Ephesia Grammata* z izjemno estetskimi in precej norimi zapisi ter risbicami, nasičenimi s simboli, in **Alexandra Eldridge** v prostorski postavitvi *Konca ni*. Slednja je prekrila velike plakate viktorijanskih fotografij otrok in žensk z vsem, kar gomazi in zbuja srh: črne žabe, črni